

§ 175

(1) Předloží-li žalobce v prvopisu směnku nebo šek, o jejichž pravosti není důvodu pochybovat, a další listiny nutné k uplatnění práva, vydá na jeho návrh soud směnečný (šekový) platební rozkaz, v němž žalovanému uloží, aby do 15 dnů zaplatil požadovanou částku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal námitky, v nichž musí uvést vše, co proti platebnímu rozkazu namítá. Směnečný (šekový) platební rozkaz musí být doručen do vlastních rukou žalovaného, náhradní doručení je vyloučeno. Nelze-li návrhu na vydání platebního rozkazu vyhovět, nařídí soud jednání.

(2) Ustanovení § 174 odst. 4 se použijí obdobně.

(3) Nepodá-li žalovaný včas námitky nebo vezme-li je zpět, má směnečný (šekový) platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. Pozdě podané námitky nebo námitky, které neobsahují odůvodnění, soud odmítne. Podané námitky soud odmítne též tehdy, podal-li je ten, kdo k podání námitek není oprávněn.

(4) Podá-li žalovaný včas námitky, nařídí soud k jejich projednání jednání; k námitkám později vzneseným však již nelze přihlížet. V rozsudku soud vysloví, zda směnečný (šekový) platební rozkaz ponechává v platnosti nebo zda ho zrušuje a v jakém rozsahu.

(5) Vezme-li žalovaný námitky zpět, soud usnesením řízení o námitkách zastaví; jednání není třeba nařizovat.

(6) Opravným prostředkem jen proti výroku o nákladech řízení je odvolání.

I.

Směnečný (šekový) platební rozkaz je rozhodnutí soudu, jež je vydáváno v tzv. směnečném (šekovém) rozkazním řízení. Směnečný (šekový) platební rozkaz je rozhodnutím meritorním, tedy rozhodnutím ve věci samé, kterým soud žalovanému ukládá povinnost zaplatit peněžitou částku; výrok je koncipován tak, že se žalovanému ukládá povinnost zaplatit uvedenou peněžitou částku nebo podat námitky.

Směnečný (šekový) platební rozkaz je zvláštní formou rozhodnutí, lze jej tedy využít jen při splnění zákonem vymezených předpokladů. OSŘ zakotvuje předpoklady pro vydání směnečného (šekového) platebního rozkazu následovně - soud vydá směnečný (šekový) platební rozkaz:

- a) je-li žalobou uplatněn nárok na zaplacení peněžité částky vyplývající ze směnky nebo šeku,
- b) předloží-li žalobce originál směnky nebo šeku,
- c) předloží-li žalobce další listiny potřebné k uplatnění práva (jsou-li takové k uplatnění nároku nezbytné)
- d) nemá-li soud důvod pochybovat o pravosti předložené směnky nebo předloženého šeku,
- e) vyplývá-li uplatněný nárok ze skutečností uvedených žalobcem a z obsahu směnky (šeku),
- f) pokud žalobce navrhne, aby soud rozhodl směnečným (šekovým) platebním rozkazem.

Nejsou-li dány všechny výše uvedené předpoklady, soud nařídí jednání.

ad a) Směnečným (šekovým) platebním rozkazem lze rozhodnout jen v řízení zahájeném na základě žaloby, jíž žalobce uplatňuje nárok na zaplacení směnečné (škové) sumy se směnečným příslušenstvím, případně nárok na směnečný postih, taktéž s odpovídajícím směnečným příslušenstvím. Směnečným (šekovým) platebním rozkazem lze přiznat výlučně peněžité plnění. Směnečným (šekovým) platebním rozkazem nelze rozhodnout o jakýchkoli nárocích ze směnky nebo souvisejících se směnkou - jedinými nároky, které lze směnečným (šekovým) platebním rozkazem přiznat, je nárok na zaplacení směnečné (škové) sumy se směnečným příslušenstvím a nárok na směnečný postih, taktéž s odpovídajícím směnečným příslušenstvím. Typickým příkladem nároku, jenž je vyloučen z možného úspěšného uplatnění ve směnečném rozkazním řízení, je směnečné obohacení. Není významné, zda se „směnečnou žalobou“ (návrhem na vydání směnečného platebního rozkazu) uplatňuje přímý výkon směnečného práva (nárok vůči přímému směnečnému dlužníkovi) nebo směnečný postih (nárok vůči směnečnému dlužníku postihovému), rozhodná není ani skutečnost, zda se jedná o první uplatnění nároku ze směnky, nebo zda se jedná o další postih (uplatnění směnky postihovým dlužníkem, jenž směnku nabyl zaplacením dluhu, vůči jinému postihovému dlužníku) případně o směnečný regres (uplatnění směnky dlužníkem, jenž směnku nabyl zaplacením dluhu, vůči přímo zavázanému směnečnému dlužníku) – všechny tyto nároky lze směnečným platebním rozkazem přiznat. Obdobná situace je u škového platebního rozkazu a uplatněného škového nároku s jednou odchylkou – v škovém vztahu neexistuje přímý škový dlužník, čemuž odpovídá i povaha uplatněných škových nároků. Směnečným (šekovým) platebním rozkazem lze přiznat jen celý uplatněný nárok; směnečným (šekovým) platebním rozkazem nelze přiznat jen část uplatněného nároku nebo jen jeden z několika uplatněných nároků. Směnečným (šekovým) platebním rozkazem lze rozhodnout v případě, že soud přizná žalobci jen část požadované náhrady nákladů řízení. Nejde totiž o částečné vyhovění návrhu, jestliže byla náhrada nákladů řízení přiznána nižší částkou, než žalobce v návrhu požadoval (obdobně R 45/1986 - NS sp.zn. Cpj 51/84).

ad b) Směnečným (šekovým) platebním rozkazem lze rozhodnout jen v případě, že žalobce soudu předloží originál směnky nebo šeku, z nichž vyplývá nárok uplatněný příslušnou směnečnou žalobou. Není nezbytné, aby žalobce směnku (šek) předložil současně se žalobou, musí tak ovšem učinit do okamžiku, kdy soud rozhoduje, zda vydá směnečný (šekový) platební rozkaz nebo zda nařídí jednání a uplatněný nárok projedná v prostém nalézacím řízení. Lze se setkat s postupem, kdy soud vyzývá žalobce, jenž k soudu podal návrh na vydání směnečného (škového) platebního rozkazu, aby předložil originál směnky (šeku); jedná se o nepřipustný postup soudu, který tímto nerespektuje rovnost stran, neboť tímto svým procesním počínáním neodůvodněně zvýhodňuje žalobce. Fakt, zda soud vydá směnečný (šekový) platební rozkaz nebo zda nařídí jednání, má zásadní procesní dopady na postavení stran, když vydáním směnečného (škového) platebního rozkazu se dramaticky zhorší procesní postavení žalovaného (žalovaných). Má-li být navozena významná nerovnováha v procesním vztahu způsobená zkoncentrováním řízení (řízení je zkoncentrováno právě vydáním směnečného (škového) platebního rozkazu, je třeba vycházet ze zásady bdělým náleží práva, a žalobce musí předpoklady pro vydání směnečného (škového) platebního rozkazu splnit na základě svojí vlastní iniciativy. Pokud žalobce nepředloží směnku (šek), případně další listiny potřebné k uplatnění práva, a nesplní tudíž předpoklady pro rozhodnutí směnečným (šekovým) platebním rozkazem, je nepřijatelné, aby soud ovlivnil další průběh řízení výzvou adresovanou žalobci, nechť předloží směnku či šek, a umožní soudu rozhodnout v rozkazním řízení, v důsledku čehož žalobce získá značnou procesní výhodu a žalovaný se naopak ocitne v procesní situaci zcela nevýhodné. Pokud žalobce

nepředloží směnku (šek), je soud povinen zohlednit nenaplnění předpokladů pro rozhodnutí ve směnečném rozkazním řízení a nařídit jednání.

Soud je povinen zkoumat právní povahu předložené listiny – je povinen zkoumat, zda předložená listina je směnkou (šekem). Neobsahuje-li listina některou z podstatných náležitostí směnky (šeku), není tato směnkou (šekem), nejsou splněny předpoklady pro rozhodnutí směnečným (šekovým) platebním rozkazem.

ad c) Dalšími listinami potřebnými k uplatnění práva mohou být:

- protestní listina (bylo-li třeba k zachování postihového práva nechat určité okolnosti osvědčit protestem – např. odepření placení hlavním směnečným dlužníkem),
- listiny prokazující směnečnou legitimaci žalobce, pokud tato nevyplývá přímo ze směnky (takovými listinami mohou být smlouva o převodu rektasměnky, smlouva o prodeji podniku, listiny prokazující nabytí směnky děděním).

ad d) Soud je povinen před vydáním směnečného (šekového) platebního rozkazu zkoumat, zda není důvod pochybovat o pravosti takto předložené listiny (listiny, jež je předložena jako směnka nebo šek). V části směnečného nebo šekového rozkazního řízení před vydáním směnečného (šekového) platebního rozkazu se neprovádí dokazování, soud tudíž jen posoudí obsah směnky (šeku). Posouzení obsahu směnky a dalších případně předložených listin se děje v režimu osvědčování. Na základě popsaného posouzení směnky (šeku) zváží, zda je či není dán důvod pochybovat o pravosti směnky (šeku). Není-li dán důvod k pochybnosti, je splněn další z předpokladů pro rozhodnutí směnečným (šekovým) platebním rozkazem. Vyvodí-li soud existenci pochybnosti ohledně pravosti podpisu na směnce (šeku), nařídí jednání.

ad e) Přestože tento předpoklad (uplatněný nárok musí vyplývat ze skutečností uvedených žalobcem a z obsahu směnky resp. šeku) není v komentovaném ustanovení výslovně zakotven, vyplývá z povahy věci, že soud nemůže směnečným (šekovým) platebním rozkazem přiznat nárok, jenž není podložen obsahem přiložené směnky a který nevyplývá ze skutkových tvrzení obsažených v žalobě; takový postup by odporoval povaze směnečného (šekového) rozkazního řízení.

Skutková tvrzení žalobce musí mít takovou povahu a musí být prezentována v takovém rozsahu, aby z nich vyplýval uplatněný nárok a aby odpovídaly znakům skutkové podstaty právní normy, o kterou se žalobcův nárok opírá. Jelikož se v části rozkazního řízení před vydáním směnečného platebního rozkazu nedokazuje, soud pravdivost žalobcem tvrzených skutkových okolností zkoumá v podobě osvědčování. Soud přezkoumává fakt, zda existuje právní norma, o níž žalobce uplatněný nárok opírá, a zda skutkové okolnosti, jak jsou žalobcem vylíčeny, žalobcem tvrzené subjektivní právo skutečně zakládají. Současně soud zkoumá, zda uplatněný nárok vyplývá z předložené směnky (šeku) a případných dalších listin nutných k uplatnění práva. Tento režim sice není komentovaným ustanovením výslovně zakotven, vyplývá však z povahy věci – v opačném případě by totiž byl zcela nesmyslným požadavek na předložení originálu směnky. Před vydáním směnečného (šekového) platebního rozkazu musí soud nabyt s dostatečnou mírou pravděpodobnosti, jež odpovídá osvědčování skutečností v řízení, přesvědčení, že předložená směnka je pravá (šek je pravý) a že je z této žalobce oprávněn a žalovaný zavázán. Pokud uplatněný

nárok z předložené směnky (šeku) a případných dalších listin nevyplývá, soud směnečný (šekový) platební rozkaz nevydává.

ad f) Směnečný (šekový) platební rozkaz je nárokovou formou rozhodnutí. Předpokladem pro vydání směnečného (šekového) platebního rozkazu je výslovný návrh žalovaného, aby soud rozhodl právě touto formou rozhodnutí. Pokud tedy žalobce nenavrhne, aby soud rozhodl směnečným (šekovým) platebním rozkazem, nařídí soud jednání a následně rozhodne o uplatněném nároku rozsudkem.

Platebním rozkazem lze rozhodnout vůči jednomu žalovanému nebo i vůči několika žalovaným. Pro vyřízení téhož nároku uplatněného v témže řízení vůči několika žalovaným musí soud zvolit buď rozkazní cestu, nebo věc projednat v prostém nalézacím řízení; bez dalšího tedy nelze vůči některému žalovanému vydat směnečný (šekový) platební rozkaz a k projednání téhož nároku vůči dalšímu žalovanému nařídít jednání; tento postup by byl možný v případě vyloučení nároku vůči některému z žalovaných k samostatnému projednání. Projednání téhož nároku uplatněného v témže řízení vůči jednomu z žalovaných v rozkazním řízení a vůči jinému žalovanému v prostém nalézacím řízení je možné i v případě, že se vydaný směnečný (šekový) platební rozkaz nepodaří jednomu z žalovaných doručit a je vůči tomuto žalovanému zrušen; vůči tomuto žalovanému je následně nárok projednat v prostém nalézacím řízení.

Méně složité než u prostého platebního rozkazu je zodpovězení otázky, zda má soud právo volby formy rozhodnutí, pokud žalovaný navrhne, aby soud rozhodl směnečným (šekovým) platebním rozkazem, a pokud jsou k takovému postupu splněny všechny zákonné předpoklady. Komentované ustanovení uvádí, že při splnění předpokladů soud vydá směnečný (šekový) platební rozkaz a že nařídí jednání, pokud nelze směnečný (šekový) platební rozkaz vydat. Soud tedy ohledně formy meritorního rozhodnutí a způsobu projednání věci nemá možnost volby – jsou-li splněny předpoklady rozhodnutí v rozkazním řízení, vydá soud směnečný (šekový) platební rozkaz, nejsou-li uvedené předpoklady splněny, nařídí soud jednání a projedná uplatněný nárok v běžném řízení.

Vydá-li soud směnečný (šekový) platební rozkaz, aniž jsou pro jeho vydání splněny předpoklady, nelze tuto skutečnost považovat za důvod pro jeho zrušení. (Námítky proti směnečnému platebnímu příkazu podle § 552 c. ř. s. lze opřít i o nedostatek formálních předpokladů pro jeho vydání. Je-li však podle výsledku jednání o námitkách zažalovaný nárok věcně důvodný, jest platební příkaz ponechat v platnosti, i když pro jeho vydání nebylo formálních předpokladů. O námitce nedostatku formálních předpokladů pro vydání platebního příkazu nelze rozhodnouti napřed samostatným rozsudkem a pak teprve pokračovati v jednání o věcných námitkách. Nejvyšší soud Československé republiky, R I 163/39, [Vážný 17293] Čís. 17293).

II.

Cílem směnečného (šekového) rozkazního řízení je umožnit rychlé vyřízení nesporných směnečných (šekových) nároků. V řízeních, v nichž se uplatněný nárok ukáže být na základě odpovídající procesní obrany žalovaného sporným nebo alespoň zpochybněným ze strany žalovaného, původně nekontradiktorní směnečné (šekové) rozkazní řízení postoupí do své kontradiktorní podoby, do tzv. námitkového řízení. Není-li nárok žalobce, na jehož základě soud vydá směnečný (šekový) platební rozkaz, zpochybněn podáním námitek, je naplněn účel směnečného

(šekového) rozkazního řízení, kterým jest rychlé vyřízení uplatněného kvalifikovaného nároku při současném naplnění požadavku na alespoň průměrnou ochranu žalovaného před zneužitím tohoto procesního nástroje.

Směnečné (šekové) rozkazní řízení může mít tři fáze – v první fázi soud vydá a doručuje směnečný (šekový) platební rozkaz (jsou-li splněny zákonné předpoklady), ve druhé fázi žalovaný podává námitky a soud zkoumá projednatelnost námitek a námitky případně odmítá. Případná třetí fáze směnečného (šekového) rozkazního řízení počíná nařízením jednání k projednání námitek (tzv. námitkového jednání) a projednáním námitek. Tato třetí fáze směnečného (šekového) rozkazního řízení (námitkového řízení) končí rozsudkem, jímž se směnečný platební rozkaz ponechává v platnosti nebo ruší, případně obojí (obojí částečně); část řízení určená k projednání námitek nemusí být nezbytně ukončena meritorním rozhodnutím, i v této fázi může být řízení zastaveno.

V první fázi směnečného rozkazního řízení se nedokazuje. Jistá podoba zjišťování skutkového stavu se však uskutečňuje před vydáním směnečného (šekového) platebního rozkazu či nařízením jednání, když soud zkoumá, zda jsou splněny předpoklady vyřízení nároku v rozkazním řízení. Soud zkoumá směnku a na základě tohoto jejího posouzení se rozhodne, zda věc vyřídí v rozkazním nebo prostém nalézacím řízení; ve vztahu ke hodnocení směnky tak lze uvažovat o zjednodušené podobě zjišťování skutkového stavu osvědčováním.

Směnečné (šekové) rozkazní řízení je řízením, v němž je modifikována kontradiktorní povaha sporného řízení; vydá-li soud směnečný (šekový) platební rozkaz, rozhodne ve věci samé, aniž by žalovanému poskytl příležitost vyjádřit se k uplatněnému nároku; soud rozhoduje bez slyšení žalovaného, což znamená, že žalovanému v první fázi rozkazního řízení neumožní, aby se zúčastnil projednání věci nebo aby se k věci vyjádřil.

Možnost zpochybnit uplatněný nárok však není žalovanému upřena absolutně. Podstatou směnečného (šekového) rozkazního řízení (faktem, že soud meritorně rozhoduje pouze na základě skutkových tvrzení žalobce a předložení směnky není žalovanému upřeno právo na spravedlivý proces, žalovaný je totiž oprávněn podat proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu námitky. I směnečné (šekové) rozkazní řízení je řízením kontradiktorním, neboť jeho průběh a výsledek jsou ovlivněny účastenstvím dvou stran v kontradiktorním postavení, když žalobce a žalovaný mají v řízení protichůdné zájmy a k dosažení těchto svých zájmů mohou využít odpovídající procesní nástroje – ovšem až v případné druhé a třetí fázi. Směnečný (šekový) platební rozkaz je vydán bez slyšení žalovaného, žalovaný tedy nemá možnost se k uplatněnému nároku vyjádřit, může však podat námitky, což je procesní úkon, jímž žalovaný vyjadřuje jasný postoj k uplatněnému nároku, a to sice ten, že nárok neuznává, a má v úmyslu v následném řízení soud přesvědčit o důvodnosti zpochybnění uplatněného nároku.

Oproti prostému rozkaznímu řízení je postavení žalobce a žalovaného poněkud odlišné. Směnečné (šekové) rozkazní řízení je rozkazním řízením kvalifikovaným, neboť soud nepřistoupí k vyřízení věci v rozkazním řízení jen na základě skutkových tvrzení žalobce – tato tvrzení musí být podepřena originálem směnky (šeku) a případně i dalšími listinami. V tomto směru jsou práva žalovaného šetřena více. Obrana žalovaného proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu je však velmi striktně koncentrována, což žalovaného naopak silně znevýhodňuje. Lze kvitovat, že směnečný (šekový) platební rozkaz musí být doručen do vlastních rukou a že je nově vyloučeno náhradní doručení, neboť je tímto požadavkem lépe garantováno právo žalovaného na obranu a tím i

na spravedlivý proces. Rigidní koncentrace řízení, jež je navozena vydáním směnečného (šekového) platebního rozkazu, však jistou kolizi s právem na spravedlivý proces přináší, neboť ne vždy žalovanému umožňuje uplatnit řádně svoji obranu. Fakt, že je řízení zkoncentrováno jen vůči žalovanému, v důsledku čehož je žalobce oprávněn v řízení nadále tvrdit rozhodné skutkové okolnosti a žalovaný nikoli, je v jasném rozporu s principem rovnosti zbraní.

I po podání námitek zůstává směnečný (šekový) platební rozkaz rozhodnutím navozujícím odpovídající procesní účinky (komentované ustanovení v souvislosti s následným rozsudkem užívá pojem ponechání v platnosti, je tedy možné využít i formulaci, že směnečný platební rozkaz zůstává v platnosti, i když v teoretické rovině má takové označení poměrně daleko k optimu). Soud posoudí projednatelnost námitek; odmítne námitky podané po lhůtě, námitky podané osobou odlišnou od žalovaného a námitky neodůvodněné. Soudy odmítají jako neprojednatelné i námitky odůvodněné nedostatečně.

Podá-li žalovaný (resp. podají-li žalovaní) námitky, jež nebyly soudem odmítnuty, nařídí soud k projednání námitek jednání. V této třetí fázi směnečného (šekového) rozkazního řízení se vede dokazování, a to zejména ohledně pravdivosti tvrzení, na nichž jsou založeny námitky žalovaného (žalovaných). Důkazní břemeno ohledně drtivé většiny tvrzení, na nichž jsou založeny námitky, zatěžuje žalované. V námitkovém jednání se dokazuje i důvodnost uplatněného nároku, když žalovaný prokazuje, že mu svědčí směnečný nárok uplatněný v předmětném řízení. Výsledkem námitkového jednání je buď ponechání směnečného (šekového) platebního rozkazu v platnosti nebo jeho zrušení. V úvahu připadá částečný úspěch žalobce a žalovaného – v takovém případě je směnečný (šekový) platební rozkaz v části ponechán v platnosti, v části potom zrušen.

III.

Soud žalovanému (žalovaným) ve směnečném (šekovém) platebním rozkazu uloží povinnost zaplatit peněžitou částku, jež odpovídá uplatněnému nároku, a náklady řízení, to vše ve lhůtě patnácti dnů od doručení směnečného (šekového) platebního rozkazu nebo aby v téže lhůtě podal námitky. Možnost bránit se proti vydanému směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu je uvedena přímo ve výroku platebního rozkazu; jedná se o vcelku neobvyklé řešení, které přímo do výroku rozhodnutí začleňuje sdělení, že žalovaný má dvě možnosti – buď zaplatit, nebo podat námitky. K těmto důsledkům řízení dovedou i právní důsledky podání námitek, které mohou vést ke zrušení směnečného (šekového) platebního rozkazu; pokud totiž žalovaný podá námitky, nenabude směnečný (šekový) platební rozkaz právní moci a platební povinnost uloženou směnečným (šekovým) platebním rozkazem lze uvést v účinnost až po rozhodnutí o námitkách. Žalovaný, vůči němuž bylo rozhodnuto směnečným (šekovým) platebním rozkazem, má tedy tři možnosti, jak reagovat na doručený směnečný (šekový) platební rozkaz - zaplatit nebo se bránit námitkami, když tyto dvě cesty vyplývají ze samotné podstaty možnosti bránit se podáním odporu, nicméně jsou i výsledně uvedeny ve výroku směnečného (šekového) platebního rozkazu; třetí cestou pro dlužníka je nepodat námitky a nezaplatit; uvedené právo žalovaného podat námitky je ve výroku směnečného (šekového) platebního rozkazu zmiňováno zbytečně, neboť vyplývá ze zákona.

IV.

Směnečný (šekový) platební rozkaz vydává samosoudce.

V.

Vydáním směnečného (šekového) platebního rozkazu je řízení striktně zkoncentrováno. Žalovaný má právo bránit se proti vydanému směnečnému platebnímu rozkazu námitkami. Lhůta pro podání námitek činí 15 dní; počíná běžet doručením směnečného platebního rozkazu.

V námitkách je žalovaný povinen uvést vše, co proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu namítá. Po uplynutí námitkové lhůty nelze vznášet nové námitky, ani původní námitky doplňovat. Tímto pravidlem je směnečné (šekové) rozkazní řízení zkoncentrováno, a to velmi striktně. Uvedená koncentraci není prolomena výjimkami tak, jako je tomu u koncentrace navozené prvním jednáním ve věci, přípravným jednáním nebo u neúplné apelace.

Koncentrace navozená vydáním směnečného (šekového) platebního rozkazu je koncentrací skutkovou, na označení důkazů nedopadá. Z podstaty věci stíhá jen žalovaného (žalované).

Námitky musí být odůvodněné. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu jsou odůvodněné, pokud vymezují jednoznačně a nezaměnitelně skutek či skutky, o které se námitková obrana žalovaného opírá (VS Praha 5 Cmo 353/2003 ze dne 29.09.2003). Námitky je tedy třeba vymezit skutkovými tvrzeními. Soudy ve své rozhodovací činnosti uplatňují velmi striktní postoj k vymezení námitek. Tyto musí být vymezeny dostatečně určitě. Námitky nemohou být koncipovány jako obecná šablona, do níž lze dodatečně doplňovat různé varianty možného průběhu skutkového děje. Nestačí, byl-li v písemných námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uveden jen právní pojem námitky, jakési heslo bez skutkových okolností, z nichž se námitka dovozuje, a teprve při ústním jednání uváděny pod rouškou ohlášené již námitky nové okolnosti, z nichž ve skutečnosti vyplývá nová námitka Rv 542/32 (Vážný).

Rozhodovací praxe soudů dospěla k postoji, že podané námitky nelze doplňovat, lze je však upřesňovat. Dělicí čára mezi doplněním a upřesněním námitek není zcela vyjasněna, v zásadě lze však doplnění námitek vnímat jako uplatnění nové námitky nebo jako uplatnění nových ve své podstatě dosud neuplatněných skutkových tvrzení. Upřesněním námitek pak bude doplnění takových skutkových tvrzení, které jen upřesňují detaily řádně a včas uplatněné obrany. Nikoli upřesněním, ale doplněním námitek bude vznesení takových skutkových tvrzení, které představují vymezení nové dosud neuplatněné obrany nebo vymezení obrany, jež sice byla uplatněna, nikoli však dostatečně. Upřesňovat tedy lze jen řádně uplatněnou projednatelnou námitku, a to o dílčí upřesňující tvrzení, nikoli však o tvrzení, jež námitce dávají nový obsah, novou kvalitu, nebo mají učinit z námitky neprojednatelné (neprojednatelné v důsledku nedostatečného vymezení) námitku projednatelnou. V důsledku zásady koncentrace řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu žalovaný nemůže po uplynutí lhůty k podání námitek uplatňovat takovou obranu, která nebyla uvedena již v námitkách. Nic však žalovanému nebrání v tom, aby i v této fázi řízení uváděl nové skutečnosti, jež mohou mít podle jeho názoru význam pro posouzení důvodnosti obrany, kterou v námitkách již

řádně uplatnil. Pokud takové skutečnosti směřují jen k doplnění dříve uplatněné námitky, pak je nelze považovat za námitky nové – opožděné, k nimž by již soud nesměl přihlížet. (NS ČR 29 Cdo 4711/2008)

Rozhodovací praxe soudů dovodila, že koncentrace řízení se nevztahuje na některé námitky procesní (nedostatek procesních podmínek s výjimkou nedostatku místní příslušnosti soudu). Koncentrace řízení se rovněž nevztahuje na námitky nesamostatné (námitky, které samy o sobě nejsou způsobilé přinést zrušení směnečného (šekového) platebního rozkazu, jen žalovanému otevírají cestu k uplatnění některé relativní námitky (nejčastěji některé z námitek kauzálních nebo námitky excesivního vyplnění blankosměnky). Nesamostatnými námitkami jsou námitka zlé víry při nabývání směnky, námitka hrubé nedbalosti při nabývání směnky, námitka vědomého jednání na škodu dlužníka při nabývání směnky, námitka podindosace směnky, námitka cesse směnky a námitka indosace směnky „na oko“. Koncentrační zásadě je podřízena i námitka neplatnosti směnky (Také námitka úplné neplatnosti směnky je podřízena koncentrační zásadě a není-li včas uplatněna, nemůže k ní přihlížet soud prvního stupně ani soud odvolací. Úplná neplatnost směnky jako námitka hmotněprávní není neodstranitelnou překážkou řízení (VS Praha 5 Cmo 593/96 ze dne 11.11.1997 [SR 11/1998 str. 285]; V řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu přihlédnou soud k absolutní neplatnosti právních jednání i bez toho, aby se toho žalovaný dovolával, jen pokud jsou okolnosti, na kterých se má tato neplatnost zakládat, skutkově vylíčeny již ve včas podaných námitkách (VS Praha 5 Cmo 90/2007).

Označení námitek není významné, podstatný je obsah tohoto procesního úkonu. Jsou-li námitky označeny jako odvolání nebo jako odpor, je nezbytné je považovat za řádnou procesní obranu proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu.

Podá-li námitky jen některý ze žalovaných, právní režim se štěpí. Vůči jednomu žalovanému může být směnečný (šekový) platební rozkaz zrušen a vůči dalšímu žalovanému může nabýt účinky pravomocného rozsudku, případně může být ponechán v platnosti. Takto koncipovaný režim možného různého procesního průběhu a vyústění rozkazního řízení vůči různým žalovaným plně odpovídá faktu, že žalovaní ve směnečném (šekovém) rozkazním řízení mají postavení samostatných procesních společníků.

VII.

Pouhé podání námitek negarantuje žalovanému jejich projednání. Námitky musí být podány řádně, včas a osobou k tomu oprávněnou. Námitky pozdě podané, námitky podané osobou k tomu neoprávněnou a námitky neodůvodněné nebo nedostatečně odůvodněné a vymezené soud odmítne. Nabude-li právní moci usnesení o odmítnutí námitek, nabývá směnečný platební rozkaz účinku pravomocného rozsudku.

VIII.

Podané námitky lze vzít zpět. Vezme-li žalovaný námitky zpět, soud usnesením zastaví řízení o námitkách. Soud tedy po zpětvzetí námitek, které nebyly dříve odmítnuty, zastaví třetí fázi rozkazního řízení, tzv. řízení námitkové.

IX.

Nákladový výrok (výrok o nákladech řízení) se nenapadá námitkami, ale odvoláním. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu jsou výlučným úkonem žalovaného, právo podat odvolání proti výroku o nákladech řízení svědčí všem účastníkům řízení.

X.

Nepodá-li žalovaný námitky nebo vezme-li je zpět, nabývá směnečný (šekový) platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. Má-li směnečný (šekový) platební rozkaz nabýt účinky pravomocného rozsudku na základě zpětvzetí námitek, předchází tomuto vyústění řízení zastavení řízení o námitkách.

XI.

Nerohodne-li soud směnečným (šekovým) platebním rozkazem, nařídí k projednání věci samé jednání. V tomto případě soud postupuje způsobem nijak se neodlišujícím od běžného nalézacího řízení. Soud tak učiní bez dalšího. Nevydá-li soud směnečný (šekový) platební rozkaz, nevydává o tomto svém procesním postupu žádné usnesení.

XII.

Směnečný (šekový) platební rozkaz je rozhodnutím ve věci samé, je tedy namíste tento účastníkům doručovat do vlastních rukou. Povinnost doručování směnečného (šekového) platebního rozkazu do vlastních rukou žalovanému je v komentovaném ustanovení zakotvena výslovně. Ve vztahu k žalobci je třeba nezbytnost doručení platebního rozkazu dovést. V pochybnostech o právním režimu směnečného (šekového) platebního rozkazu je namíste postupovat podle ustanovení, jež upravují rozsudek. Analogicky dle ustanovení § 158 odst. 2 je tudíž i žalobci třeba doručovat do vlastních rukou. Režim doručování platebního rozkazu žalobci a žalovanému stejný. Zatímco žalobci lze doručit i cestou náhradního doručení, žalovanému musí být platební rozkaz doručen efektivně, neboť komentované ustanovení náhradní doručení směnečného (šekového) platebního rozkazu žalovanému výslovně zapovídá.

Účastníkům se nedoručuje originál směnečného (šekového) platebního rozkazu (ten zůstává v soudním spise), účastníkům se doručují stejnopisy rozhodnutí.

Směnečným (šekovým) platebním rozkazem lze uložit povinnosti více žalovaným, přičemž z podstaty věci vyplývá, že v případě procesního společenství na straně žalovaných je třeba

rozhodnutí doručit způsobem vyžadovaným zákonem všem žalovaným. Je otázkou, jak má soud postupovat v případě, že se nepodaří směnečný (šekový) platební rozkaz doručit. Původní odkaz na přiměřené použití ustanovení § 173 odst. 2 byl z třetího odstavce komentovaného ustanovení vypuštěn. Tento zákonodárcův postup by mohl znamenat úmysl, že nedoručený směnečný (šekový) platební rozkaz zrušen nebude. Naznačené procesní vyústění směnečného (šekového) rozkazního řízení, v němž se nepodařilo rozkazní meritorní rozhodnutí doručit, je však nemyslitelné. Nedoručené rozhodnutí nemůže nabýt právní moci a nemožnost zrušení nedoručeného směnečného (šekového) platebního rozkazu by řízení zcela zablokovalo. Jedinou myslitelnou možností je tedy zrušení nedoručeného směnečného (šekového) platebního rozkazu. Uvedenou mezeru v zákoně je třeba odstranit na základě analogického použití ustanovení § 173 odst. 2. Je však otázkou, zda je použít i s jeho nedostatky a rušit nedoručený směnečný (šekový) platební rozkaz vůči všem žalovaným navzdory faktu, že žalovaní jsou ve směnečném (šekovém) rozkazním řízení vždy samostatnými procesními společníky, i tehdy, jestliže se nepodaří doručit jen některému ze žalovaných, nebo zda postupovat koncepčně správně a rušit nedoručený směnečný (šekový) platební rozkaz jen vůči tomu žalovanému, vůči němuž se směnečný (šekový) platební rozkaz nepodaří doručit. Jsme přesvědčeni o faktu, že ustanovení § 173 odst. 2 je třeba pro směnečné (šekové) rozkazní řízení využít jen přiměřeně, a to tak, že bude respektováno racio věci, což v praktické rovině znamená, že nepodaří-li se doručit směnečný (šekový) platební rozkaz, je namísto tento zrušit jen vůči tomu z žalovaných, vůči němuž se doručení nezdařilo. Nedoručený směnečný (šekový) platební rozkaz soud zruší usnesením.

XIII.

Komentované ustanovení nepřipouští pochybnosti, zda lze dodatečně odstranit zjevné chyby (písařské, početní či jiné) obsažené ve směnečném (šekovém) platebním rozkaze, neboť zakotvuje přiměřené použití ustanovení § 174 odst. 4, jenž navozuje přiměřené použití § 164, podle nějž lze zjevné chyby ve směnečném (šekovém) platebním rozkaze opravit.

Je-li třeba opravit výrok směnečného (šekového) platebního rozkazu, provede se oprava opravným usnesením. Nejedná-li se pouze o formální opravu, ale o opravu reálně měnící práva a povinnosti účastníků, běží od doručení opravného usnesení nová lhůta k podání námitek, resp. odvolání (v závislosti na povaze měněné části výroku).

Týká-li se oprava meritorní části výroku, běží od doručení opravného usnesení nová lhůta k podání námitek. Týká-li se oprava nákladové části výroku, běží od doručení opravného usnesení nová lhůta k podání odvolání.

V opravném usnesení, týkajícím se výroku o věci samé ve směnečném platebním rozkazu, musí být žalovaný znovu poučen o možnosti podat námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu a účastníkům řízení musí být znovu poskytnuto poučení o možnosti podat odvolání proti výroku o nákladech řízení ve směnečném platebním rozkazu (VS Praha 9 Cmo 561/2000 ze dne 22.02.2001 [R 10/2002 civ.]).

XIV.

České směnečné (šekové) rozkazní řízení je jednostupňové; to znamená, že žalovaný má možnost se proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu bránit jen jednou.